

Právě teď si můžeme začít kupovat lepší budoucnost

KRYŠTOF VOSÁTKA

člen projektu **Učitel naživo**

Představte si, že po celém Česku je rozseto asi 5462 záhadných strojů. V každém okrese, na každém menším městě, dokonce i v kdejaké vesnici jeden mají. V Brně, Ostravě a Praze jich jsou stovky. Každé ráno zavrčí a dají se do chodu. Stroje nejsou ukryté, dokonce je často najdete vystavené na hlavní třídě. A nejsou tajemstvím malé skupiny zasvěcených. Naopak. Téměř každý pátý Čech má co do činění se strojem. Denně. To, co se strojem zažijí, má dopad na životy nás všech. Jak dnes fungují stroje, tak může za deset či dvacet let fungovat celá společnost. Kdejaký expert se už nechal slyšet, že na chodu strojů závisí celá naše budoucnost.

Desátého března tohoto roku se něco stalo. Ministerstvo zdravotnictví ČR nařídilo, že se stroje musejí zastavit. Vypadly uprostřed chodu nejspíše na nejdelší dobu od druhé světové války. Výpadek měl okamžitý vliv na život většiny z nás a řada domácností nahlédla blíž k ozubeným

kolečkům. Málokdy máme možnost stroje prozkoumat takto zblízka. Pojďme toho využít. Strojům na budoucnost říkáme školy. S dětmi v nich pracuje skoro sto třicet tisíc učitelů. O školách během krize už bylo napsáno mnohé. Teď je čas probrat se tím, co už jsme věděli a co se ukázalo nového. A hlavně jak dál.

V TOM STROJI JE ČLOVĚK

To nejdůležitější je teď jasné. V centru školy jsou lidé. Školy, které byly svým žákům a jejich rodičům během krize skutečně užitečné, nebyly ty, které měly ve třídách spoustu drahých chytrých tabulí nebo zateplenou fasádu.

Byly to ty, ve kterých jsou učitelé připraveni spolupracovat, reagovali na nové výzvy a učit se. Například vědí, jak využívat online nástroje pro smysluplnou výuku. Byly to ty, kde jsou ředitelé pedagogickými lídry, pečují o důvěru mezi učiteli, rodiči a dětmi. Kde se poctivě řeší, jak dostat informace k rodičům, jak udržet kontakty se sociálně vylou-

čenými dětmi a jak dát učitelům tu nejlepší možnou podporu. Úspěšné byly během krize ty školy, kde učitelé, ředitelé a rodiče spolupracují na zlepšování učení dětí a mají pro to podmínky. Online i naživo. Úspěšné i v budoucnu budou ty školy, které do středu své práce staví vedení dětí k samostatnosti, kritickému myšlení a přebírání odpovědnosti za sebe a za to, co se děje kolem nich.

Lze si to ověřit malým pokusem. Zamyslete se prosím, co si nejvíce přejete, aby škola dala vašemu dítěti, vnoučeti, neteři. S vědomím, že je to místo, kde stráví zcela formativní část svého života, většinu bdělého času svých dní po dvanáct třináct let. Že se tam bude utvářet jejich vztah k poctivosti, spolupráci, spravedlnosti, autoritě a demokracii.

Nejspíše docházíte k předvídatelným závěrům. Například že cílem školy má být probouzet v dětech přirozenou zvědavost, pečovat o jejich zdravé sebevědomí, podporovat v nich tvořivost a dávat jim možnost poznávat svou vlastní hodnotu.

Umožňovat jim všimnout si vlastních předností i silných stránek svých kamarádů s respektem k tomu, z jakých podmínek a prostředí přicházejí. Vést je k tomu, aby se dokázaly vyjádřit a uplatnit v čím dál složitějším světě. Aby dokázaly společně řešit náročné výzvy a překonávat překážky.

Tak proč se v Česku diskuse o veřejném vzdělávání točí kolem úplně jiných témat? Nejvíce hluku je kolem maturit, přijímaček a standardizovaných testů. Kolem nich se řeší slohové rozdíly mezi vyprávěním a líčením a skoro každý rok nesrovnalost v zadání, která stála řadu dětí lepší výsledky.

Probíhají podivné debaty o dílnách a pozemcích a o tom, které předměty jsou důležitější. Dokola se řeší rámcové vzdělávací programy, ale ne už moc to, jak je přetavit v práci, která je pro děti i učitele smysluplná a podnětná. Občas vyhublá šarvátko o víceletá gymnázia. Bojuje se o platy učitelů, ale přes všechno humbuk máme stále jedny

O školách během krize už toho bylo napsáno mnoho. Teď je čas probrat se tím, co už jsme věděli a co se ukázalo nového. A hlavně jak dál.